

REVITALIZACE MASARYKOVA NÁMĚSTÍ V ŘÍČANECH

SOUTĚŽNÍ WORKSHOP 2024
KONCEPČNÍ STUDIE

KONCEPT

Masarykovo náměstí je intenzivním centrem rostoucího města. Spojuje mnoho různých skupin lidí a aktivit.

Naším cílem je vytvořit flexibilní prostor bez zbytečných formalit, kde se může odehrávat veřejný život ve všech podobách.

MÍSTA A CHARAKTER

Plocha náměstí je morfologií terénu a historickými objekty rozdělena na čtyři části.

Koncepčně se snažíme celé náměstí sjednotit, zároveň však chceme rozmanitost jednotlivých míst zachovat. Každé z nich tak nabídne jinou náladu.

Do každého z prostranství vkládáme prvek – bosket, fontánu a mlat, který definuje specifický charakter místa. Je to jediná architektonická intervence do jinak minimalistického řešení náměstí.

Předprostor radnice

Ve východní části, před radnicí, navrhujeme vytvořit polyfunkční plochu intimnějšího měřítka. Její součástí jsou pomníky a umělecká díla.

Do prostranství vkládáme hmotu bosketu v mlatovém povrchu. Život se odehrává pod korunami stromů. Rastr stromů je doplněn solitérem mohutného jilmu, pod kterým je busta T.G.M.

Centrální plocha

Centrum náměstí ponecháváme volné s polyfunkčním využitím. Navrhujeme zde pochozí fontánu v ploše dlažby, která však využítí pro jiné účely nijak neomezuje.

Dominantou je Mariánský sloup s obnovenou čtveřicí stromů. Díky úpravě dopravního řešení můžeme umístit letní zahrádky a posezení přímo do plochy náměstí.

Centrální plocha je agorou Říčán, univerzálním shromaždištěm města.

Kostelní návrší

Zahradnický řešenou plochu okolí kostela, bývalého hřbitova, vymezujeme pobytovými schody orientovanými do centrální plochy.

Samotné návrší navrhujeme zatravněné doplněné cibulovinami, na vhodných místech růžemi, v kombinaci s jinými kvetoucími keři a trvalkami. Kostel

je rámován stávajícími a navrženými stromy, které dotváří kompoziční rámec této hmoty. Dominantou je stávající čtveřice stromů se sochami sv. Václava a Jana Nepomuckého.

Místo je pomyslnou akropolí náměstí – návrší s posvátným okrskem.

Předprostor kostela a školy

Mezi školou a kostelem navrhujeme mlatovou plochu s dřevěnými lavicemi a pobytovými prvky. Dominantou místa je stávající vzrostlá lípa, kterou doplňují nové výsadby pro zachování kontinuity v prostoru.

NÁVAZNOSTI

Náměstí propojí okolní cesty a veřejná prostranství.

Severozápad, ulice Pod Školou

Navrhujeme zrušit oplocený provozní dvůr a vytvořit veřejně přístupnou piazzettu, která propojí předprostor kostela a školní hřiště.

V místě terénního valu umísťujeme drobný podélný objekt se sedlovou střechou. Jeho součástí bude zastřešené schodiště plánovaného propojení od mola okolo hřiště a geologické expozice k hradu. Dále ve budou požadované boxy pro uložení jízdních kol a sklad sportovní vybavení pro využití přilehlého hřiště i mimo školní výuku.

Propojení zahradami k Mlýnskému rybníku

Kromě ulice Pod Školou bude náměstí s rybníkem a molem propojeno několika veřejně přístupnými zahradami. Ty přes klidné severní průčelí přirozeně navazují na centrální plochu náměstí.

Jihozápad, ulice Na Hradě

Celá ulice Na Hradě bude součástí zóny 30 náměstí. V místě připojení ulice navrhujeme nový přechod pro chodce se zvýšeným prahem.

Cesta k hradu bude tak jednodušší a bezpečnější jak ze severní, tak jižní části náměstí.

Jiho- a severovýchod, ulice Široká, 7. listopadu a Olivová

Místa návaznosti náměstí na okolní frekventované ulice Široká a 7. listopadu tvoří přechody se zvýšenými prahy, které zároveň definují začátky zóny 30. Řidiči musí výrazně zpomalit a umožnit tak volný průchod chodcům.

DOPRAVA

Dopravu náměstí navrhujeme v celé ploše v režimu zóny 30. Bude zachováno členění provozu na vozovku a prostor pro chodce. Na frekventovaných komunikacích bude vozovka oddělena i výškově s přejezdovými prahy v místě přechodů pro chodce.

Severní obslužná komunikace bude jednosměrná v jedné úrovni s plochou náměstí. Rozlišena bude materiálově v dlažbě.

Městská hromadná doprava

Na komunikaci II/107 navrhujeme nové zastávky autobusů v rámci průjezdného profilu bez zálivu. V jižní části jsou ponechány zastávky se zálivy ve stávajícím rozsahu.

Parkování

Počet parkovacích stání navrhujeme redukovat v rozumné míře tak, aby co nejméně omezoval ostatní aktivity.

V severní části náměstí navrhujeme místa podél objektu staré radnice a kostela. Kontakt severního průčelí se zahrádkami kaváren s centrální plochou tak nebude rušen parkingem.

V jižní části ponecháváme stávající kombinaci podélných a příčných stání, jejich rozsah je však stejně jako na severu definován hranami hmot staré radnice a kostela.

Cyklistické trasy

Pro propojení náměstí s lokálními i dálkovými cyklotrasami na jihu (8100, 0026, 0021) navrhujeme využít ulici Lázeňská.

Ta již dnes funguje jednosměrně pouze pro dopravní obsluhu. Pro cyklisty by se měla stát průjezdná obousměrně.

Cesta na kole na vlakové nádraží vede ulicí 17. listopadu a dále cestou Svobody. Její využití je však limitováno úzkým uličním profilem a velkým dopravním zatížením ulice 17. listopadu. Vyřešit toto slabé místo je však nad rámec revitalizace náměstí.

Pro bezpečné uložení jízdních kol bude možné využít boxy v navrhovaném objektu v ulici Pod Školou.

POVRCHY

Dlažba náměstí neplní jen funkci zpevněné plochy, je zároveň komunikačním nástrojem. Dlažby budou výhradně kamenné s přednostním použitím žuly, která je pro oblast Říčan typická.

Pro pojižděné povrchy je navržena velká štípaná kostka 16C kladená v řádcích na střih. Původní chodníky jižní a severní hrany zachováme z mozaikové řezané dlažby 6x6 vytvářející ornamenty. Předprostor školy je ve štípané kostce kladené vějířově. Stejně dlážděná je již dnes ulice Na Hradě.

Centrální prostor náměstí a předprostor radnice navrhujeme z řezané velkoformátové dlažby. Ta vytvoří hladký povrch, který dovolí největší flexibilitu využití.

Počítáme se znovupoužitím stávající kamenné dlažby, včetně nepravidelné čedičové. Ta však bude použita na místech, kde její nedokonalý povrch nebude vadit – parkovací stání.

Bilance počtu odstavných míst

	návrh
sever, podélná stání u radnice	9 míst
sever, podélná stání u kostela	9 míst
jih, podélná stání u staré radnice	9 míst
jih, kolmá stání	20 míst
jih, podélná stání	7 míst
návrh celkem	54 míst

STROMY

Řešení zeleně vychází ze zhodnocení dendrologického průzkumu a prolnutí výsledků hodnocení s ohledem na sadovnickou hodnotu, zdravotní stav, perspektivu dřevin a navržená péstební opatření.

Severní strana náměstí

Zůstane bez zásahu. Při realizaci budou zlepšeny stanovištní podmínky dřevin. Důraz bude kladen na péstební péči – zejména řez dřevin.

Jižní strana náměstí

Stávající dřeviny (lípy) na jižní straně náměstí mají sekundární korunu a z výsledku dendrologie vyplývá jejich střednědobá perspektiva. Nabízí se otázka celý tento segment odstranit a nahradit novým (Tilia cordata Greenspire nebo Tilia cordata Rancho).

Výhodou komplexní obnovy je, že nám umožní vytvořit kořenovou cestu se strukturálním substrátem a tím vytvořit lepší podmínky pro stromy, ale i lépe hospodařit s dešťovou vodou.

Východní strana náměstí

V místě je navržen bosket (Jasan ztepilý, Fraxinus excelsior). Ten je doplněn solitérem vzrostlého jilmu sibiřského (Ulmus pumila) v prostoru před pomníkem padlých a bustou T.G.M. Stávající dřeviny budou odstraněny, popř. přesazeny.

Okolí Mariánského sloupu

Stávající dřeviny jsou jako celek navrženy ke kácení (viz dendrologický posudek), jelikož si tato skupina zasluhuje z historického a kompozičního hlediska obnovu. Půdorysné řešení bude zachováno.

Navrhujeme štíhlé, vertikálně orientované kultivary (Ulmus Columella), které sochu lehce zarámují a vytvoří odpovídající prostorový efekt.

Východní strana kostela

Stromy jsou z hlediska kompozice, výrazu i dendrologie hodnoceny velmi kladně a jsou zachovány. Vytváří jasnou hmotu a rámec kostelu. V návrhu je respektujeme – bereme na stromy ohled při práci s terénem, ale i umisťováním stavebních prvků v jejich okolí.

Nedojde tedy ke snižování terénu ani zásahu do kořenového prostoru. V rámci realizace navrhujeme zlepšit stanovištní podmínky dřevin.

Západní strana kostela – předprostor před školou a kostelem

Centrální lípa (Tilia cordata) je zachována. Opět je jí přizpůsoben návrh co do prostorového, ale i výškového řešení. Nové výsadby navrhujeme k přesazení – zejména jejich výškové úpravy pozice.

Stromy jsou v současnosti vysazeny na takové výškové kótě, že neumožňují dobré provozně-funkční řešení prostoru. Vzhledem k velikosti výsadeb by tento zákrok neměl být problém.

VODA

Vodní prvky ve veřejném prostoru jsou pro udržení příjemného mikroklimatu klíčové.

Pochozí fontána

V centrální části náměstí navrhujeme pochozí fontánu s tryskami v dlažbě. V horkých letních dnech může vytvořit stálou mělkou louži. Odpar výrazně sníží teplotu místa v horkých letních dnech. Trysky v dlažbě jsou zároveň neodolatelným lákadlem pro děti a přitáhnou do centra náměstí život. Po myslně navazujeme na rybníček, který se historicky před starou radnicí nacházel.

V případě potřeby může být fontána vypnuta. Prostor bude možné použít jako běžnou plochu náměstí, např. pro trhy.

Mlžná fontána před kostelem

Jako součást mlatového prostoru před kostelem navrhujeme instalaci vytvářející mlžný opar a snižující teplotu místa v horkých letních dnech.

Obecní studny s pumpami

Obnovíme funkci obou obecních studen s ručními pumpami. Jedné vedle budovy bývalého soudu. Druhé v severním sousedství kostela. Obě by měly být funkční i kdyby šlo pouze o užitkovou vodu.

Nakládání s dešťovou vodou

Spolu s novou výsadbou navrhujeme vytvořit podzemní rýhy pro retenci dešťových vod. Ty dovolí udržet i v městském prostředí vhodné podmínky pro kořenový systém stromů. Zároveň zadrží a pročistí dešťové vody v místě. Tím se nejen zabráni přetížení kanalizačního systému při přívalových deštích ale i ušetří za náklady na zálivku.

V místě nového bosketu v předprostoru radnice je podzemní rýha vytvořena spolu s výsadbou nových stromů. V linii severního a jižního stromoradií bude realizována dodatečně spolu s opatřeními pro zlepšení podmínek pro kořenový systém stromů.

MOBILIÁŘ

Náměstí navrhujeme doplnit mobiliářem, který však nebude omezovat rozdílné možnosti využití.

Pobytové prvky před školou

Vytváříme prostor, kde mohou žáci trávit čas nejen před a po vyučování. V prostoru mlatu navrhujeme jednoduché dřevěné prvky pro posezení. Tyto prvky se opakují i na piazzetě u hřiště.

Sdílené zahrádky kaváren a restaurací

Navrhujeme zachovat a podpořit provoz stávajících sdílených zahrádek kaváren, bister a restaurací v severní části náměstí. Prostor pro zahrádky se rozšíří dále do centrální plochy. Součástí sezení zahrádek se stane i pobytové schodiště kostelního návrší.

Přenosné židle a stolký přinesou život do centrální plochy i mimo společenské události a trhy. Zároveň však nevytvoří stálé bariéry, které by znemožnily jiné využití.

Klasické parkové lavice jsou navrhovány pod stromy a v místech, kde neblokují prostor pro jiná využití.

Vybavení akcí a trhů

Každá společenská akce nebo trh ve veřejném prostoru jsou jiné. Těžko lze předvídat všechny potřeby.

Kromě přípojných bodů technické infrastruktury žádné pevné vybavení pro tyto akce nenavrhujeme. Budou vždy mobilní, součástí konkrétní produkce.

Přístřešky zastávek a veřejné osvětlení

Tyto prvky navrhujeme ve formě subtilních ocelových konstrukcí v neutrální tmavé barvě. Smyslem je, aby na sebe nepoutaly zbytečnou pozornost.

Zábrany

Bariéry by se ve veřejném prostoru v principu neměly vyskytovat. Některé místa bude nutné zejména ze začátku chránit proti vjezdu aut. Smyslem zábran je vždy chránit chodce před auty, nikoliv auta před chodci.

Zahrazovací ocelové sloupky lokálně vymezí rozhraní mezi pochozí a pojízdnou plochou. Sloupky nebudou spojeny horizontální zábranou, která by bránila průchodu chodců.

ETAPIZACE

Všechny úpravy jsou navrhovány tak, aby byly funkční i ve fázi částečné realizace plochy B dle zadání.

V této fázi mohou být provedeny i pobytové schody na hraně kostelního návrší i když samotné okolí kostela leží mimo řešené území. Centrální plocha a předprostor radnice tak budou fungovat v navržené podobě bez omezení.

Zóna 30 zůstane do doby realizace celé plochy pouze v severní části.